

Titulació, impartició i nombre de crèdits:
Titulació de Mestre d'Educació Primària
Tipus d'assignatura: troncal
Impartició: semestral
Semestre/curs: 2n semestre, 2n curs
Nombre actual de crèdits assignats: 4 (3,5 ECTS)

Departament: Didàctica de la llengua i la literatura i de les ciències socials
Professors: Virginia Unamuno i Xavier Fontich

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Aquesta assignatura forma part d'un bloc de tres assignatures dedicades a l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües a l'escola, que cursen tots els estudiants de la carrera. Aquesta és la segona i , en continuïtat amb la de primer curs, es centra d'una manera especial l'atenció als cicles mitjà i superior de l'escola primària i al treball de la llengua escrita, tant a la composició escrita com a la lectura i a la literatura infantil. També inclou un apartat al voltant d'altres problemàtiques relatives a l'ensenyament de llengües a l'escola, com és el de la diversitat i l'acollida lingüístiques.

El plantejament de l'assignatura és donar instruments i promoure activitats que permetin que els futurs mestres, juntament amb elements treballats en d'altres matèries de la carrera, puguin anar construint una base fonamentada per intervenir reflexivament a l'aula, tenint en compte la seva complexitat inherent.

Competències que l'assignatura vol contribuir a desenvolupar:

- Comunicació oral i escrita en les dues llengües del país.
- Anàlisi i síntesi crítica.
- Relació teoria i pràctica
- Interpretació de la realitat educativa des de la perspectiva de la complexitat.
- Ús de la creativitat i la imaginació.

Objectius:

Conèixer les bases psicològiques i lingüístiques de l'aprenentatge de la llengua escrita en situació escolar.

- Aprofundir en el paper de la llengua oral en el procés d'aprenentatge de l'escrit.
- Conèixer i tenir elements per analitzar, justificar i valorar propostes didàctiques per a l'aula així com per a elaborar-les i adequar-les a les diverses realitats.
- Disposar de criteris de valoració de la producció literària per a infants actual.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

1. Ensenyament i aprenentatge de l'expressió escrita.
Els coneixements discursius i textuais.
Els valors socials i culturals de l'escriptura.
Els processos de composició escripta.
L'escriptura en contextos multilingües i multiculturals.
Presentació i anàlisi de propostes per a l'escola.
2. Ensenyament i aprenentatge de la lectura.
Models explicatius dels processos de lectura.
La formació de lectors: un repte social.
La biblioteca o la mediateca escolar. T
La literatura infantil i juvenil a l'escola
La classificació i la selecció de llibres
Presentació i anàlisi de propostes per a l'escola
3. L'ensenyament i aprenentatge d'altres sabers relatius a les llengües
Ensenyament del treball i la reflexió metalingüística
La diversitat lingüística a l'escola
L'acollida lingüística dels infants nouvinguts

3. Avaluació

Per aprovar l'assignatura caldrà:

- Superar un examen dels tres blocs temàtics (50%).
- Participar en els debats sobre les lectures obligatòries del curs (10%)
- Realitzar en parelles un dossier amb els resums de les lectures obligatòries (30%)
- Participar en classe i en l'espai virtual a través de la realització d'exercicis i contribució als fòrums (10%)

Per poder aprovar l'assignatura caldrà mostrar un domini correcte del català i del castellà orals i escrits.

Ensenyament i aprenentatge presencial: 37

- Explicacions del professor/a.
- Treball dels alumnes a classe i posades en comú.
- Presentació dels treballs a la resta de companys/es.
- Realització d'exàmens.

Ensenyament i aprenentatge dirigit (en grup): 15

- Treball de grup seguint les pautes del professor/a.
- Tutories amb el professor/a.

Ensenyament i aprenentatge autònom (individual): 35,5

- Feina individual de cada estudiant per preparar les trobades del petit grup.
- Lectura de la bibliografia obligatòria per estudiar els temes del programa.
- Lectura de la bibliografia complementària, seguiment de l'actualitat, etc.
- Consultes individuals al professor/a.

TOTAL: 87,5

L'assistència al 80% de les classes i la integració en un grup de treball són imprescindibles per poder seguir l'assignatura.

4. Fonts d'informació bàsica

L'assignatura utilitza el Campus Virtual de la UAB per proporcionar materials i per divulgar les bibliografies temàtiques i les webgrafies més idònies per a l'estudi de cada tema. També hi ha un dossier de lectures obligatòries al Servei de Fotocòpies de la Facultat.

Bibliografia recomanada

- BARO, M. - MAÑÀ, T. (1994): Formar-se per informar-se. Barcelona. Rosa Sensat/62.
- BORDONS, G. I A. DÍAZ-PLAJA (coords.) (2004): Ensenyar literatura a secundària. La formació de lectors crítics, motivats i cultes, Barcelona: Graó
- CAMPS, A. (1986): La gramàtica a l'escola bàsica. Barcelona. Barcanova.
- (1990): "Modelos del proceso de redacción: algunas implicaciones para la enseñanza." Infancia y Aprendizaje. 49, 3-19.
- (1994): L'ensenyament de la composició escrita. Barcelona. Barcanova.
- (1994): "Projectes de llengua entre la teoria i la pràctica". Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura 2, 7-20.
- (1995): Diversificar l'ensenyament de l'ortografia. ARTICLES de didàctica de la llengua i de la literatura, 3, 53-65.
- CAMPS, A. i al. (1989): L'ensenyament de l'ortografia als infants. Barcelona. Graó.
- CAMPS, A. i al. (1990): Text i ensenyament. Barcelona. Barcanova.
- CAMPS, A. (comp.) (2003): "Projectes de llengua entre la teoria i la pràctica". A: Seqüències didàctiques per aprendre a escriure, Barcelona: Graó.
- CASSANY, D. (1987): Descriure escriure. Barcelona. Empúries.
- (1993): Reparar l'escriptura. Barcelona. Graó.
- CASSANY, D. (1993) La cuina de l'escriptura, Barcelona: Empúries.
- CASSANY, D. (1999) Construir l'escriptura, Barcelona: Empúries.
- CASSANY, D. et al. (1993): Ensenyar llengua, Barcelona: Graó.
- CASTELLÀ, J.M. (1994): Les tipologies textuais. Cuenca, M.J. (ed.): Lingüística i ensenyament de llengües, València: Universitat de València.

COLOMER, T. (1998): La formació del lector literari. Barcelona. Barcanova.

--(1999): Introducción a la literatura infantil y juvenil. Madrid. Síntesis.

COLOMER, T. (coord.) (1992): Ayudar a leer. Barcelona. Barcanova/UAB.

COLOMER, T. - CAMPS, A. (1991): Enseñar a leer, enseñar a comprender. Barcelona. Rosa Sensat/62.

COLOMER, T. (1996): "La literatura infantil i juvenil: una escala amb passamà", *Articles*, 7

--- (1997) "La enseñanza y el aprendizaje de la comprensión lectora", *Signos*, 20

COTO, B.D. (2002): La escritura creativa en las aulas. En torno a los talleres literarios, Barcelona: Graó.

DELGADO, J. F. (2004) "Gènere i literaturitat a la literatura infantil i juvenil: un camaleó que puja per una escala de colors i, a més, fa llengües" dins *Bordons i Díaz-Plaja* (coords.) (2004): Enseñar literatura a secundaria. La formación de lectores críticos, motivados i cultos, Barcelona: Graó

DURAN, T. - ROS, R. (1995): Primeres literatures. Llegir abans de saber llegir. Pirene. Barcelona.

GALI, A. (1984): La mesura objectiva del treball escolar. Vic. EUMO.

GENOVER, J. et al. (1998) Eines de comprensió de textos. La lectura intensiva a secundària. Barcelona: Graó

GRAVES, D. (1991): Didáctica de la escritura. Madrid. Morata.

HURLIMANN, B. (1964): Tres siglos de literatura infantil europea. Barcelona. Juventud.

JANER MANILA, G. (1995): Literatura infantil i experiència cognitiva. Barcelona. Pirene.

JOLIBERT, J. (1992): Formar infants productors de textos. Barcelona. Graó.

LOMAS, C. (1999): Cómo enseñar a hacer cosas con palabras. Teoría y práctica de la educación lingüística, Vol. I y II, Barcelona: Piados.

LLUCH, G. (1996) "Els paratextos i la comprensió lectora en la literatura infantil i juvenil", *Articles*, 7

LLUCH, G. (1998): El lector model en la narrativa per a infants i joves. Aldea Global. Bellaterra - Castelló de la Plana - València.

Monogràfic (1989): Per què la gramàtica. Perspectiva Escolar 140, desembre.

MILIAN, M. (2005): Parlar per "fer gramàtica". *ARTICLES de didàctica de la llengua i de la literatura*, 37, 11-30.

NOBILE, A. (1992): Literatura infantil y juvenil. Madrid. MEC/Morata

NOGUEROL, A. (xxx): El programa Evlang en sociedades multilingües, el ejemplo de Cataluña.

PATTE, G. (1988): ¡Dejadles leer!. Barcelona. Pirene.

PERERA, J. I L. TOLCHISKY (2006): "No es pot leer lligat, hay leer separat". El que saben de lletra els infants nouvinguts, *ARTICLES de didàctica de la llengua i de la literatura*, 40, 37-49.

PRADO ARAGONÉS, J. (2004): Didáctica para el desarrollo de la expresión escrita: la habilidad de escribir. Tret de: Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI, Madrid: Ed. La Muralla.

PUENTE, A. (1991): Cómo formar mejores lectores, *ASTERISCO*, 3.

RIBAS, T. (1993): "La evaluación de la composición escrita". *Cuadernos de Pedagogía*, 216.

RODARI, G. (1996): Gramàtica de la fantasia. Barcelona. Columna.

--(1997): Exercicis de fantasia. Barcelona. Columna.

SCARDAMALA, M. - BEREITER, C. (1992): "Dos modelos explicativos de los procesos de composición escrita". *Infancia y aprendizaje* 58, 43-64.

SCHNEUWLY, B. (1995): "Parlar per escriure". *Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura* 6, 23-34.

SOLÉ, I. (1992): Estrategias de lectura. Barcelona. Graó.

SOLÉ, I. (1996) "Llegir, lectura, comprensió: sempre hem parlat del mateix?", *Articles*, 7

SPINK, J. (1990): Niños lectores. Madrid. Pirámide. Fundación Germán Sánchez Ruipérez

TOLCHINSKY, L. (1993): Aprendizaje del lenguaje escrito. Barcelona. Anthropos.

TOLCHINSKY, L. I R. SIMÓ (2001): Escribir y leer a través del currículum, Barcelona: Horsori/ICE-UB.

VALRIU I LLINAS, C. (1998): Història de la literatura infantil i juvenil catalana. Barcelona. La Galera.

VASSEUR, M.T. (2006): "El paper de les cultures en l'ensenyament i al l'aprenentatge de llengües". *ARTICLES de didàctica de la llengua i de la literatura*, 38, 11-28.

VENTURA, N. (1982): Guía práctica para bibliotecas infantiles escolares. Barcelona. Laia.

VIDAL-ABARCA, E. (1996) "Comprensió lectora: un terme confús per a un procés mental complex", *Articles*, 7

ZAYAS, F. (2003) "La composició de notícies" dins Camps, A. (comp.) (2003): Seqüències didàctiques per aprendre a escriure, Barcelona: Graó.